

CRISIS FINANCIERA V.R. CRISIS ALIMENTARIA

La convulsió dels mercats financers mundials, ens ha situat en una dinàmica de desconcert a les economies productives, i concretament la producció de matèries primeres per l'alimentació està patint aquest escenari inèdit, fruit de la crisi globalitzada de l'economia. Vull fer—hi algunes reflexions envers l'afectació a l'agricultura i els aliments.

Sens dubte venim d'un llarg període, d'almenys 25 anys, d'estabilitat i contenció dels preus dels aliments, gràcies a que les produccions agràries com els cereals, la llet, o les matèries grasses, i també cal dir-ho el petroli, han mantingut el seu valor si parlem de preus corrents, o bé han disminuït de valor si parlem de preus constants. A tall d'exemple podem comentar el preu del blat, a finals dels anys 70 va assolir els 120 €/tm, aquest preu en euros corrents s'ha mantingut, amb lleugeres oscil·lacions de mercat, fins l'any 2007, si l'hi apliquem un preu constant als 120 € de 1980 ara estaríem a prop dels 300 €/tm. Aquesta placidesa decadent dels mercats agraris és trenca l'estiu del 2007, i comença un viatge amb "dragon khan", així doncs continuant amb la referència del blat, el seu preu es va incrementar un 60%, situant-se entorn els 280 €/tm a finals de l'any passat, després d'aquest augment espectacular, a l'estiu d'enguany s'ha produït una davallada dels preus en proporcions semblants, en la darrera setmana el blat ha cotitzat a 150€/tm.

Què està passant? tenim anàlisis per tots els gustos, però els què més han reeixit no sempre han estat els més encertats. A l'increment de preus de l'any passat s'hi van trobar força culpables, entre ells van destacar els biocombustibles, l'especulació en els mercats de futurs, l'augment de la demanda de l'Índia i la Xina, o les males collites. En canvi la davallada de preus ha agafat als analistes amb el peu canviat, i només s'encerta a culpabilitzar a la crisi financera del desgavell de tot plegat. Les causes son complexes, i en tot cas son la suma de diversos factors, el què si crec és què hi ha una relació directa entre la crisi alimentaria i l'energètica, així podem contemplar el paral·lelisme actual i històric entre el mercat de les matèries primeres i el petroli; entenc què no és pot pretendre tenir l'energia cara i l'alimentació barata, ni al revés. Per tant, partint d'aquesta premissa, cal dir què si volem tenir suficiència alimentaria al món, les matèries primeres han de tenir un preu raonable per poder-les produir, i cal considerar què la capacitat de produir aliments del nostre planeta és molt superior a l'actual. Les dades de la FAO ens demostren què històricament la producció global d'aliments sempre ha superat regularment el creixement de la població i què avui és produeix el suficient per alimentar a tota la població mundial clarament per damunt de les 2.800 calories diàries mínimes.

Així doncs, la crisi actual té el seu origen en les polítiques que s'han practicat arreu del món en els darrers anys, aquestes han provocat la desinversió en l'agricultura i la depressió dels mercats agraris, en conseqüència s'ha reduït la productivitat global i en el període 2001/2007 per primera vegada és consumeix més aliments dels que és produeix i és en aquest temps quan s'esgoten les reserves mundials de cereals i altres matèries primeres. Definitivament en les polítiques de reducció d'estocs i en la desregulació dels mercats està l'origen de la seva desestabilització i de l'encariment dels aliments, i és a partir d'aquí on conflueixen altres elements que acaben propiciant l'actual crisi com els biocombustibles, l'irregularitat de les collites, l'especulació financera, o la demanda mundial.

Cap a on anem? Doncs si no hi posem remei anem cap a la consolidació d'uns mercats inestables de productes alimentaris, que acabaran pagant els consumidors, pel camí quedaran molts productors, i evidentment la fam al món avançarà. En aquest context parlar de l'agricultura com a sector estratègic no pot ésser un discurs buit.

Josep M Besora i Balcells

Membre de Saó, col·lectiu de reflexió rural

<http://blocs.mesvilaweb.cat/SAORURAL>